

Tempobetegnelser

For å vise hvor raskt vi skal spille notene, har vi ord som forteller oss dette. De står over linjesystemet og er som regel skrevet på italiensk. Her er de vanligste:

ADAGIO, LARGO	=	veldig sakte
LENTO	=	sakte
ANDANTE	=	rolig gående
ANDANTINO	=	litt raskere enn andante
MODERATO	=	middels tempo
ALLEGRETTO	=	roligere enn allegro
ALLEGRO	=	raskt
VIVACE	=	livlig, raskere enn allegro
PRESTO	=	veldig raskt

Styrketegn

pp (pianissimo)	=	veldig svakt
p (piano)	=	svakt
mp (mezzo piano)	=	litt svakt
mf (mezzo forte)	=	litt sterkt
f (forte)	=	sterkt
ff (fortissimo)	=	kjempesterkt
fp (fortepiano)	=	en svak tone med sterk begynnelse

Når vi skal spille sterkere eller svakere og svakere og svakere, vises dette i notene med navn, forkortelser eller tegn.

CRESCENDO	=	↗	=	gradvis sterkere
DECRESCENDO	=	↘	=	gradvis svakere

NOTEMYSTERIET

Notesystemet

Musikk blir skrevet i et system som består av linjer og mellomrom. Notene blir skrevet på linjene eller i mellomrommene

Nøklerne

I begynnelsen av hvert linjesystem står det et tegn som viser hvor høyt eller lavt tonene skal klinge. Vi kaller tegnene for nøkler.

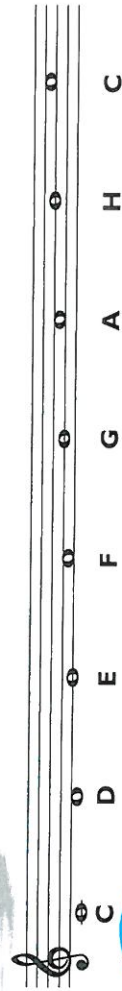
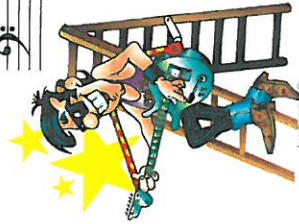
G-nøkkel brukes for de lyse tonene (diskant)

F-nøkkel brukes for de mørke tonene (bass)

C-dur skalaen

C-dur skalaen (skala betyr stige) er en noterekke på 8 toner. Fra tonen C til tonen C - musikkens alfabet.

...og litt til

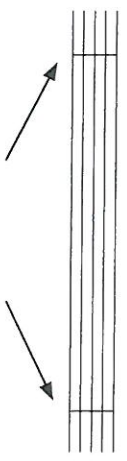

ISMN 979-0-66102-359-3

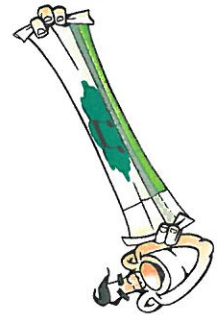
Taktinnndeling

For å ordne notene og lettere kunne telle takten, deler vi notene opp i små avsnitt. Disse avsnittene varer like lenge i tid, og vi kaller dem takter. Taktene deles opp med **taktstreker**.

Taktarten viser hvor mange slag det er i takten. Her er noen av de vanligste taktartene:

To firedele	Tre firedele	Fire firedele	Også fire firedele

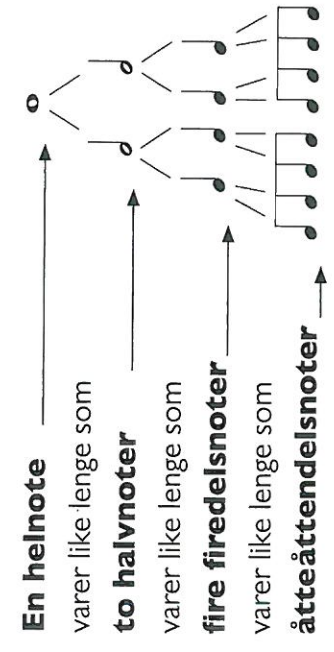
Noteverdier

Tell inni deg når du leser og spiller. Her har du en oversikt over de vanligste note verdiene:

Telling: 1 2 3 4 | 1 2 3 4 | 1 2 3 4 | 1 2 3 4

Helnote	Halvnote	Firedelelsnote	Åttendelelsnote

Eller slik:

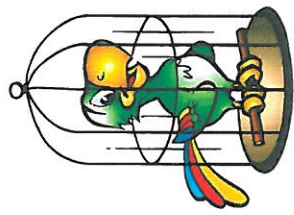
Pauser

Pausetegn brukes for å vise når det skal være stille. Alle notetegn har et pausetegn med samme tidsverdi.

Hel pause	Halv pause	Firedelels pause	Åttendelels pause

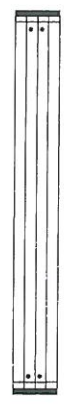
Når vi skal ha pause i flere takter etter hverandre har vi egne tegn for det. Tallet over linjesystemet forteller hvor mange takter pausen skal vare.

2	4	6	12

Repetisjonstegn

Når en melodi eller en del av den skal gjentas, bruker vi repetisjonstegnet. Da kan vi bare spille de samme notene om igjen. Dette kalles å repetere. Notene som gjentas kalles en reprise. Repetisjonstegnet ser slik ut:

Gjentagelsestegn

Når det kommer mange takter etter hverandre som er helt like bruker vi gjentagelsestegnet:

Fire like takter kan da skrives slik:

Fortegn

Et kryss #

En be b

Opplysningstegnet

foran noten betyr at den klinger en halv tone høyere.

foran noten betyr at den klinger en halv tone lavere.

betyr at noten klinger som normalt igjen.